

De zaak Trijntje van Heijningen en Abraham Overduin

Extra ordinaire vergadering regenten van het weeshuis te Koudekerk aan den Rijn 1796

Bewerking door

L.G. van Eendenburg

EXTRA ORDINAIRE VERGADERING van REGENTEN gehouden den 26 augustus 1796

De Praeses eenige dagen afwezig geweest zijnde ontving bij zijn retour bericht van zeker voorval, dat plaats gehad had in het weeshuys, en oordeelde het van dien aart, dat daar over ten spoedigste vergadering van Regenten moest gehouden worden.

De vergadering geopend zijnde, vroeg de Praeses of iemand der Leden aan de vergadering een voldoende relaas van het gebeurde in het Weeshuys konden geeven - waar op de armmeester ARIJ van MEURS in substantie berichtte:

"Dat de huijsgenoot van DUUREN hem op den 23 augustus laatstleden was komen berichten, dat de huijsgenote TRIJNTJE van HEIJNINGEN op het onverwagts oogenblikkelijk in de kraam was bevallen van eenen zoon en bij haare verlossing aan de vroedvrouw en gebuuren den persoon van ABRAHAM OVERDUIN, mede huijsgenoot, als vader van hetzelfde benoemd had Dat hij terstond met zijnen mede Armmeester HERMANUS van OMMEREN zich naar het weeshuys begeeven had. Daarna alles vernoomen en conform het gegeeve bericht gevonden hebbende- onderling te raade waren geworden, om zich bij den fungeerende schout als qualiteit als Bailluw te adresseren teneinde van wegens het Golegie van welgeboore mannen geautoriseert te worden, om den Persoon van ABRAHAM OVERDUIN (werkende bij zekere Wagemaker te BENTHUIJSE) vandaar herwaarts over te brengen zich tot dat einde bij den schout dezer plaatse, fungeerende als Bailluw, vervoegt hebbende van den zelve, uit naam van welgeboore Mannen hadden gekreege eene missive aan den Bailluw van BENTHUIJSEN geadresseerd, dienende om zeker te zijn van de adsistentie van de Justitie dier plaatse, en ons van tegenweer bij arresteeren van den voorgenoemde ABRAHAM OVERDUIN.

Dat zij beide Armmeesters daags daaraan volgende des morgens zeer tijdig naar BENTHUIJSEN gereeden waren, aldaar zich bij den Bailluw hadden geadresseert - den zelve van het voorgevallene kennis gegeeven en verzogt de adsistentie der Justitie in het arresteeren van gemelden persoon —

Dat voorn: Bailluw dadelijk daar op door eenen gerechtsdienaer den persoon van ABRAHAM OVERDUIN liet ontbieden ten zijnen huijse en aan arm- meesteren overleverde, dog dat zij om zeker te zijn, van den zelve de adsistentie van twee persoenen hadden verzogt, en de zelve geoptineert hebbende ABRAHAM OVERDUIN, onder geleide van de zelve, herwaarts hadden doen transporteeren en aan het blok in het weeshuys geslooten hadden ons het ontvluchten van den zelve voor te koomen.

De vergadering dit verslag van zaken gehoord hebbende — bedankte Armmeesters door den Praesident voor en van wegens hunne activiteit en vigilantie in dit gebeurde gehouden. Waar op onderling gedelibeert wierd, wat in deze gevordert wierd tot mamtain van de Eer van het weeshuys en den straffing van het ge- pleegde kwaad en is geresolveert staande deze

vergadering nog ABRAHAM OVERDUIN in forma omtrend alles te ondervragen, en na den uit- slag daar van de nodige maatregelen te neemen.

De vergadering oordeelde het nodig vooraf eenige informatie in te winnen van de Buuren, die hij de verlossing tegenwoordig waren geweest en requireerden daar toe voor zich, den Vader en MOEDER van het weeshuys - den huysgenoot van DUUREN - en de huysvrouw van de burger van der VAART welke alle een gelijkkluidend getuigenis gaven van den toedragt der gebeurde zaak en verklaarden, dat TRIJNTJE van HEIJNINGEN bij hare verlossing ABRAHAM OVERDUIN tot VADER had op gegeven. Hier op deed de vergadering ABRAHAM OVERDUIN voor zich koomen en stelde hem de volgende vragen voor, waar van hier copie geinsereerd is, terwijl het authenticque Instrument berust onder de papieren van het Weeshuys.

Memorie van INTEROGATOIREN ingericht tegens ABRAHAM OVERDUIN uit hoofde van de bekentenis en opgaave van TRIJNTJE van HEIJNINGEN, als vader van het kind, waar van zij den 23 augustus verlost is.

Art.1

Gevraagt zijnde, of hij niet bekennen moest met TRIJNTJE van HEIJNINGEN vleeschelijke Conversatien gehad te hebben?

Heeft geantwoord - Ja.

Art.2.

Gevraagt zijnde, of hij niet erkennen moest, begreepen te hebben dat zulk eene daag gevolgen hebben moest?

Heeft geantwoord — Dit wel begreepen te hebben.

Art. 3.

Gevraagt zijnde, of hij niet bekennen moest, dat dit de weg was, dat TRIJNTJE van HEIJNINGEN ter eeniger tijd in de kraam konde koomen. Heeft geantwoord wél begreepen te hebben, dat zulks hier uit konde en moest voortkoomen.

Art.4.

Gevraagt zijnde of hij niet bekennen moest, dat hij dus de vader van het kind was, waar van TRIJNTJE van HEIJNINGEN thans verlost was. Heeft geantwoord dat hij wél en deugdelijk de vader van het kind was waar van TRIJNTJE van HEIJNINGEN thans verlost was.

(onderstond) Ik ondergeteekende bekenne vrij en ongedwongen al het bovenstaande beleden te hebben voor Regenten van het Weeshuys van KOUDEKERK, als zijnde conform in alles met de waarheid onderwerpende mij dus aan alle de gevolgen die uit deze schandelijke daad zouden kunnen voortvloeiën.

Gedaan in de vergadering van Regenten van het Weeshuys te Koudekerk op den 26 augustus 1796 (was geteekend) Dit merk heeft gesteld ABRAHAM OVERDUIN in de tegenwoordigheid van ons ondergeteekende alle Regenten van het weeshuys van Koudekerk. S. ELAND, GERRIT TURKENBURG, JACOB van den BERG, NICOLAAS van der KRUK, HERMANUS van OMMEREN, ARIJ van MEURS.

Na bovenstaande schuldbekentenissen wierd bij Regenten gezamentlijk besloeten, ABRAHAM OVERDUIN provisioneel te doen blijven geslooten in het weeshuys blok, tot dat nader zoude bepaald zijn wat met gemelden Persoon te doen. En is hier op de vergadering geslooten.

S. ELAND, PRAESES.

EXTRA ORDINAIRE VERGADERING gehouden den 29ste augustus.

De Preesident communiceert de vergadering dat hem hede morgen zeker request was ter hand gesteld van den suppliant ABRAHAM OVERDUIN 't welk hem verplicht had de vergadering, thans te convucieeren - zijnde het request van de volgenden inhoud:

Ik ondergeteekende ABRAHAM OVERDUIN, minderjarige jongman, van mijne vroegsten jeugd tot hede toe in het armhuijs ten laste van den gemeenen Armen te KOUDEKERK zijnde gealimenteerd, de persoon van TRIJNTJE van HEIJNINGEN, mede in het gemelde Huijs en ten zelve laste wordende onderhouden, beswangerd hebbende, met dit gevolg, dat zij op den 23 augustus dezes jaars 1796 is bevallen van een zoon - verzoeke hier mede, dat de straf door mij, ter zake van het voorschreeve misdrijf regtmatig verdient, door Regenten van het voorgemelde huijs in zoo verre mooge worden gematigd, dat ik in den ZEEDIENST dezer Lande worde gebruikt, beloovende van mijne te verdienen gagie telkens van elke drie maanden, ééne maand ten behoeve van den voorschreeve armen en ter alimenteering van het kind te zullen afstaan — kunnende deze penningen naar goed vinden worden ingehouden, zoo lang zulks voor gemelde kind nodig zal bevonden worden en bij Regenten van Gemelde Weeshuijs ontvangen worden.

Actum Koudekerk den 29 sten augustus 1796
(was geteekent) Dit merk X is geset door ABRAHAM OVERDUIN
Mij present JOH. MAREE en L.VOS
De vergadering IV.

De vergadering de bovenstaande request geexamineerd en den inhoud van dien wel verstaan hebbende heeft eenparig, daar op verleend het volgende

APPOINCEMENT

Regenten van het Armhuijs gezien en geexamineerd hebbende de requeste gepresenteerd aan haar leden door ABRAHAM OVERDUIN conform het verzoek van gem: ABRAHAM OVERDUIN in voorschr: Requeste vervat.

Actum in onse Kerkelijke vergadering den 29 aug.1796 was geteekend S. ELAND, Nicolaas van der KRUK, GERRIT TURKENBURG, JACOB van den BERG, ARIJ van MEURS, HERMANUS van OMMEREN.

En heeft de vergadering eenparig goedgevonden, de wel verdiende straffe van den suppliant ABRAHAM OVERDUIN in zoo verre te mitigeeren, dat de zelve geduurende dien tijd, welke bij Regenten nodig geoordeelt wierd, den Lande ter Zee zoude dienen, onder de bij boven gemelde requeste bepaalde restrictien en verband.

Voorts wierd bij de vergadering besloten om de zaak van TRIJNTJE van HEIJNINGEN, voor zoo verre die respectivelijk haar persoon raakte en het bepalen der verdiende straffe voor het tegenwoordige nog niet in deliberatie te brengen, maar die uit te stellen, tot dien tijd toe, dat zij uit haar kraambedde zoude gekoomen en geheel hersteld weezen.

En hier mede wierd de vergadering gesloten.

S. ELAND, Preesident

VERGADERING REGENTEN op 1 september 1796

Na afloop der gewoone zaken bragt de Praeses in deliberatie het gehouden gedrag van den BINNEVADER en de BINNEMOEDER in het gebeurde van ABRAHAM OVERDUIN en TRIJNTJE van HEIJNINGEN - alle de Leden adviseerden, dat het gedrag van de Binnevader en de Binnemoeder de hoogste verontwaardiging der vergadering meriteerde - en zij zich aldus strafschuldig gemaakt hadde - hier op bragt de Praeses in rondvraag - op welk eene wijze gemelde vader en moeder gestraft worden tot maintain van de Eer van het Weeshuijs.

Alle de leden waren eenparig van oordeel, dat daar de vader en moeder zich schuldig hadden gemaakt aan eene onachtzaamheid die de nadeligste gevolgen had en verder konde hebben - en daar zij voorbedagtelijk Regenten misleid en bedroogen hadden, zij alsins verdient hadden van hunne respectieve posten van Binnevader en Binnemoeder in dit Wees en Armhuijs ontsat te worden. en is conform dien besloten - Meergemelden vader en moeder voor de vergadering te doen koomen en de communiceeren dat met eenparigheid van stemmen besloten was bij alle de Regenten, dat zij, vader en moeder, uit hoofde van verregaande achteloosheid en handtastelijke misleiding van de vergadering - van hunne respectieve posten in dit huijs ontslagen waren en met den eersten november aanstaande het huijs moesten ruimen. Item requireerde de vergadering den Binnenvader ende Binnenmoeder voor zich en communiceerde een de genoome resolutie dan wel verre, dat de vader en moeder door schuldbekenenis en gepaste ootmoed het medelijden der vergadering, zoude gewekt hebben wat hunne coutenance van dien aart, dat zij door hunne stugheid en brutale redenen alle verontwaardiging verdienden en bij regenten vastelijk besloten wierd bij hunne eens genomen resolutie te persisteren.

De post van Binnenvader en Binnenmoeder alzo vacant geworden zijnde was de vergadering aanstonds bedagt op middelen, door welke men de zelve spoedig weder vervult zoude krijgen, wordende tot dat einde de volgende advertentie in de nieuwspapieren gearresteerd en met de uitvoering van dien de preesident gechargeert.

En word gevordert in het weeshuijs te Koudekerk een vader en moeder — ledematen den gereformeerde gemeente- gehuwd dog zonder kinderen en voorzien met afdoende bewijzen van de plaatselijke Municipaliteit wegens beproefde vaderlands liefde tegens primo november aanstaande, op een jaarlijks tractement van 80 gl. vrije inwooning - vrije kost en verdere Emolumenten. Die door verdiensten recht en aanspraak meenende te hebben op bovengemelde bedieningen, adresseeren zich bij den Predikant der plaatse.

Nog stelde de President voor om het kind van ABRAHAM OVERDUIN en TRIJNTJE van HEIJNINGEN eerst koomende zondag door den H. Doop tot een lid der Christen gemeente te maaken - en bij de bedieninge van het zelve den maan te geeven van den vader en dus ABRAHAM te doen doopen. En is conform dien besloten.

Extra ordinaire Vergadering gehouden den 28 september

De notulen der twee vorige vergaderingen zijn geresumeert en geaprobeert. de Praeses communiceert de vergadering.

1e. Dat hij volgens resolutie der vergadering de geconcipeerde advertentie in de nieuwspapieren herhaalde reizen had doen plaatsen en voorts ter voorkooming van verdere kosten de zelve had dóen intrekken — overleggende aan den administreerende armmeester de ontfangere rekening van den HAARLANDSCHEN COURANTIER

2e. Dat zich van tijd tot tijd verscheide lieden bij hem hadden vervoegt- of in persoon of

missiven met sollicitaties ten einde de vacante plaatsen van Binnevader en binnenmoeder in dit weeshuys te moogen vervullen.

Nadat de vergadering omtrend de onderscheide sollicitanten, zoo veel mogelijk was geïnformeert en geeluodeert — stelde de Praeses voor, om uit de zelve eene nominatie van drie a vier personen te formeeren, ten einde ons nader omtrend de zelve te informeren, en als dan uit die genomineerden op de eerstkomende vergadering eene keuse te doen - en is conform dit voorstel beslooten - wordende door de vergadering geelikeert - ADAM van LEEUWEN van BODEGRAVEN - ISAAC BEHAGE van LEIJDEN - JACOB van der BIJL van VLAARDINGEN en MATTHIJS MIELEN van AMSTERDAM.

De commissie bij deze vergadering benoemt, om de resolutie genoomen omtrend ABRAHAM OVERDUIN effect te doen sorteeren, communiceert tot nog toe verhindert te zijn geworden, haaren last te kunnen volbrengen, dog suppediteert inmiddels eene missive van Amsterdam op hare desentpie ontfangen, volgens men op een zeer convenable wijze gemelden ABRAHAM OVERDUIN in den ZEEDIENST dezer LANDE zich zoude kunnen doen engageere. En is bij de vergadering hier op beslooten, dat men, daar het kind van ABRAHAM OVERDUIN en TRIJNTJE van HEIJNINGEN thans zeer gevaarlijk ziek lag en er niets anders dan der spoedige dood van het zelve te verwagten was, eenige tijd nog zoude wagten, voor dat de resolutie omtrend ABRAHAM OVERDUIN genoomen ter uitvoer gebracht wierd - blijvende evenwel de eens genoome resolutie voor als nog in volle kracht.

Voorts bragt de Praeses de zaak van TRIJNTJE van HEIJNINGEN in deliberatie en gaf de vergadering in consideratie welke straf gevenredigt naarhare misdaad door haar moest ondergaan en gedragen worden - en is op voorstel van den President beslooten de zelve te spoedigste in het een of ander SPINHUIJS te doen plaatsen voor den tijd van een half jaar, om aldaar met haarer handen arbeijd de kost te winnen - wordende de Praeses gelast om daar toe de nodige schikkingen te maaken en de vergadering daar van te dienen van raport. De praeses stelt aan de vergadering voor de noodzakelijkheid om de onderscheide reglementen betrekkelijk het weeshuys over te zien, en is hier op bij de vergadering benoemt eene commissie van twee leden - SIMON ELAND & ARIE van MEURS. En is hier op de vergadering geslooten.

S. Eland, preesident

EXTRA ORDINAIRE VERGADERING den 30 september 1796

De Praeses communiceert de vergadering ontfangen te hebben bericht van het overlijden van het onechte kind van ABRAHAM OVERDUIN & TRIJNTJE van HEIJNINGEN en dat hem tevens was ter hand gesteld een request van ABRAHAM OVERDUIN zijnde van den volgenden inhoud:

Wel Eerwaarde VADERS & BROEDERS, REGENTEN van het WEESHUIJS

Ik, ondergeteekende ABRAHAM OVERDUIN geeve met verschuldigde eerbiedigheid te kenne het leedweezen, dat ik heb over de gepleegde misdaad en billijk ten hoogste de straf, die ik daar voor heb ondergaan en tevens het vonnis, waaraan ik nog voldoen moet, maar dewijl er door den dood van het kind eene aanmerkelijke verandering is gekoomen in de zaak, dewijl er in voor des zelfs opvoeding niet behoeft gezorgt te worden, zoo is mijn ootmoedig verzoek of het Uw El. Eerw gunstig mogt behagen het vonnis ten mijnen opzichte zoo veel te verzagten als mogelijk is en wel zoo, dat ik mogt worden verschoond van den ZEEDIENST, en het mij gunstig mogt worden toegestaan mijn handwerk, waar in reeds vergevordert ben voort te zetten, niet twijfelende of ik zal door het meerder gedeelte van mijn Huur in staat

zijn, de kosten, die door mijn dwaas bestaan op het Huijs gevallen zijn, te voldoen. En wat mij belangt, wel eerwaarde vaders, ik wens van herten door de Goddelijke ondersteuning in staat gesteld te worden om verzoening van mijn bedreeven kwaad te zoeken in het Zoenbloed van Christus en door den H. Geest zoo bestierd te worden dat mijn gedrag, het welk Ulieden te zeer bedroefd en de gemeente geërgerd, voortaan mag strekken tot Eer van dien God, tegen wien ik zoo schrikkelijk heb gezondigd, tot stichting van anderen die ik bedroeft en geergert heb en tot zaligheid van mijne onsterfelijke ziel. En dewijl ik geensins twifelen aan Uwe gunst, die gij mij, hoe wel onverdiend zult bewijzen zoo tekenen ik deze verwagting van een gunstig antwoord.

Wel Eerwaarde Vaders & Broeders was geteekend Dit is het merk X van ABRAHAM OVERDUIN

mij present J. MAREE en PIETER van DUUREN

Dit reguuest, vervolgens in deliberatie gebragt zijnde heeft de vergadering goed gevonden, om, uit hoofde van den dood van het kind van haar genoome besluit omtrend den requestant af te gaan, zijn verzoek in boven gemelde request vervat in te willigen en alzo te ontslaan van den Zeedienst tot welken hij was gecondenneert geworden, onder die mits, dat hij requestraant ter goedmakinge voor de kosten zoude betaalen, van zijn huur 50 gl en daar voor zich bij contract verbinden zoude.

Hier op deed de vergadering ABRAHAM OVERDUIN voor zich koome - communiceerde hem de gunstige resolutie omtrent hem genoomen en stelde hem voor, om op de convenabelste wijze ter goedmaking van kosten uit zijn huur te betaalen 50 gl ABRAHAM OVERDUIN dit met dankzegging over de gunstige behandeling, geaccepteerd hebbende = verbond zich tot de voldoening bij schriftelijk contract.

Hierop is de vergadering gescheiden.

EXTRA ORDINAIRE VERGADERING gehouden den 16 october 1796

De preesident communiceert de vergadering dat hij zich genoegzaam had geïnformeert op de kosten, loopende op de detentie van TRIJNTJE van HEIJNINGEN in het SPINHUIJS te LEIJDEN - dog dat dezelve zoo hoog zouden loopen, Dat men het genoomen besluit niet dan tot aanmerkelijk nadeel der CASSE zouden kunnen Afectueeren en stelde daarom voor, van het genoome besluit af te gaan en de straf bij TRIJNTJE van HEIJNINGEN verdient te bepaalen tot het sluijten van de zelve aan het BLOK in het weeshuijs alhier voor den tijd van ééne maand - en is conform dien beslooten met algemeene stemmen.

Hier op is de vergadering gescheiden.

Op 26 augustus 1804 is er een extra Ord. vergadering gehouden i.v.m. het feit dat TRIJNTJE van HEIJNINGEN en de Weesvader JACOB van der BIJL zich een ergelijke conversatie veroorloofd hadde.